

KAPITTEL 5A: "JEG SKULLE FÅ DET SOM EN PRINSESSE"

_Jeg trodde på det de sa, at jeg skulle få det som en prinsesse. At han ville gjøre alt for meg, at jeg ville få mer enn hva jeg trengte for å leve et liv i drømmeland. "Du kommer til å få det som en prinsesse, som en prinsesse" gjentok mamma og pappa i det uendelige. Om de ikke trodde på sine egne ord, så ønsket de i alle fall det beste. Og det beste, slik de så det, var å gifte meg bort til en norskpakistaner. De skulle bare ha visst hva som møtte meg.

Feridas ansikt lukker seg og forsvinner inn i fortiden. Fem år tilbake. Da hun i en alder av 15 år landet på Fornebu med koffertene fulle av håp og drømmer. Passet hun viste frem i kontrollen fortalte imidlertid at hun var 18 år.

_Pappa ordnet en ny fødselsattest til meg. I Pakistan kan ikke en jente gifte seg før hun er 16 år, gutten må være 18 år. Men mange blir giftet bort tidligere. Det er ganske vanlig i Kharian der jeg kommer fra. Dessuten fortalte familien til ektemannen min, at jeg ikke ville få visum til Norge hvis jeg bare var 15 år, forteller hun.

Kharian er en by som ligger i hjertet av provinsen Punjab i Pakistan. Det er i Kharian, nabobyen Gujrat, og omkringliggende landsbyer, de fleste norskpakistanere har sine røtter. Så også Feridas fraskilte ektemann. Han er født i Norge og tilbrakte mang en sommerferie i Kharian hos besteforeldre og resten av storfamilien.

_Jeg ble tidlig forlovet bort til en tremenning i fars familie. Jeg tror jeg var 9 år da pappa og mamma inngikk forlovelsen for meg. Jeg tenkte ikke mye over det selv. Jeg gikk på skolen, passet småsøsknene mine, og lekte med nabojenter. Men da jeg var 14 år skjedde det noe. Hele storfamilien var samlet for å feire eid (avslutningen av den muslimske fastemåned, min merknad). Det ble krangel mellom pappa og faren til han jeg var forlovet med. Hva krangelen handlet om, vet jeg ikke. Men dagen etterpå fortalte mamma at jeg ikke var forlovet lenger. Jeg husker at jeg ble litt lei meg. Kanskje fordi jeg hadde vent meg til tanken på at jeg skulle gifte meg med Azad, som han het.

Noen måneder senere var sommeren der, og med sommeren kom Javed på nok et feriebesøk sammen med sin far. Javed var 19 år og faren var på leting - han lette etter en passende hustru til sin yngste sønn.

_Javed hadde kun én kusine igjen i familien som ikke var gift. Men hun var bare seks år gammel, og faren til Javed ville ikke vente i ti år med å gifte ham bort. Derfor spurte han rundt i byen etter jenter som ikke var forlovet eller giftet bort. En dag kom de til oss. Jeg husker det godt, for det hadde nettopp regnet så mye at det var umulig å ta seg frem i gatene til fots. De kom i en drosje, men klarte likevel ikke å unngå å bli søkkvåte på føttene da de måtte gå de to meterne fra drosjen til inngangsdøra vår,

forteller Ferida lattermildt.

Hun hadde ingen aning om de fremmedes ærend. Ettersom mennene befant seg i rommet nærmest inngangsdøren, og Ferida oppholdt seg sammen med sin mor og søstre i bakrommene, kunne hun heller ikke overhøre samtalen. Men da hennes mor kom smilende tilbake etter å ha servert te til besøket, fikk hun vite at det var en frier i huset.

_Mor fortalte at han tilhørte en lavere kaste, og at pappa derfor umiddelbart avsto giftemål. Pappa hadde alltid ment at jeg skulle ha en spesielt flott ektemann fordi jeg hadde så godt rykte, så lys hud, jeg var ren og jeg var flink på skolen. Men Javeds far hadde likevel klart å overtale pappa. Javed var norsk statsborger, han hadde jobb, og han hadde spart penger. Faren sa at Javed skulle kjøpe leilighet, at jeg skulle slippe å arbeide for svigerfamilien, at jeg skulle få alt jeg trengte. De fortalte om hvor flott Norge var, om velstanden, om hvor pent det var, om hvor trygt og godt liv de levde. Mamma og pappa hadde aldri besøkt Norge, men de hadde hørt om landet. Hørt masse flott. Dessuten forlangte ikke Javeds far så mye. Jeg vet at mamma og pappa hadde spart til min medgift fra jeg ble født. Javeds far ba om mindre enn det foreldrene mine hadde klart å legge til side av penger og gullsmykker, forteller Ferida.

Medgiften Ferida nevner, er opprinnelig en hinduistisk skikk. Med unntak av grenseområdene mot Afghanistan og Iran, praktiserer pakistanere denne tradisjonen. Det betyr at brudens familie må bringe verdier inn i ekteskapet, *kalt jehez*. Denne tradisjonen er svært kontroversiell og sterkt fordømt i den muslimske verden. For islam pålegger tvert om mannen å bringe verdier inn i ekteskapet (*mahr*). Uten *mahr* kan ikke en muslimsk mann inngå et gyldig ekteskap. Lovverk i Pakistan forbyr jehez, men foreløpig er det ingen endring å spore i denne tradisjonen. Kravet om å bringe mest mulig jehez inn i ekteskapet, har økt dramatisk de to siste tiårene. Svigerfamiliens misnøye med mengden jehez, er en av de hyppigste årsakene til at unge gifte kvinner drepes. Jehez medvirker også svært sterkt til pakistanske kvinners lave status. Et jentebarn anses som en økonomisk byrde.

_Mamma fortalte også at pappa kjente til Javeds familie, og at han aldri hadde hørt noe vondt om dem. Javeds familie gjorde det bra i Norge, og deres rykte i Kharian hadde bare blitt bedre og bedre med årene. Mamma spurte meg da hva jeg syntes. Jeg svarte at hvis hun mente det var riktig å gifte meg bort til ham, så stolte jeg på hennes og pappas avgjørelse. Hun kysset meg på pannen og gikk tilbake til mennenes rom med beskjeden.

Tre uker senere underskrev familiene ekteskapskontrakten. Ferida fikk se sin kommende ektemann for første gang. Hun ble ikke skuffet, han var kjekk å se til. Men øyekontakt hadde de ikke.

_Han virket sjenert. Men jeg tok feil. Javed har aldri vært sjenert. Det var noe helt annet som plaget han. Han ville ikke gifte seg. Men det visste jo ingen av oss den gang, sier Ferida med et dypt sukk.

Fire måneder senere ankom hun Norge.

_Jeg var spent, jeg var usikker, jeg var forvirret og glad. Alt på en gang. Jeg visste jo så lite om Norge, og jeg kjente jo heller ikke Javed og familien hans. Klarte ikke å tenke på noe, liksom. Før jeg dro fra Pakistan tok mamma og tante meg med til en håndleser. Mamma var også usikker og nervøs på mine vegne. Hun ville for alt i verden vite om min fremtid var trygg og god. Særlig ville hun vite om jeg kom til å få et godt ekteskap, slik hun og pappa hadde. Håndleseren, en eldre mann i Kharian, spådde at de første årene kom til å bringe mange vansker, han kunne ikke si hvorfor. Men problemene ville forsvinne, og som han sa, solen kom til å skinne i livet mitt igjen. Han så tre barn i hånden min.

_Hele familien ventet meg på Fornebu. Javeds far, alle søsknene, koner og barn til søsknene, tanter og onkler. Det må minst ha vært 15 - 20 personer som stod der. Én manglet - Javeds mor, sier Ferida stille, og ser tankefullt ut vinduet i leiligheten sin.

_Hvorfor hadde hun ikke møtt frem for å ta imot deg?

_Jeg har aldri forstått det helt... Men hun hadde av en eller annen grunn bestemt seg for å hate meg fra første stund. Kanskje fordi Javed var den siste av hennes fire sønner som giftet seg. De tre andre sønnene hadde flyttet for seg selv. Javed bodde fortsatt sammen med sine foreldre. Kanskje hun var redd for å miste han.

_Hvordan var ditt første møte med Javeds mor?

_Vi dro rett fra flyplassen til leiligheten. Hun åpnet ikke døra, den var låst. Javeds far låste opp og ropte etter henne. Hun svarte ikke. De fant fort ut hvor hun var; hun hadde låst seg inne på soverommet og ville ikke snakke med noen. Javed trøstet meg, og sa at jeg ikke skulle bry meg. Alt vil bli bra, hun trenger bare litt tid, husker jeg at han sa.

_Dagen etter våknet jeg med at hun stod ved sengen vår. Hun så ondt på meg og sa: "Du må ikke tro at du er vakker, at du er noe spesielt. Du ble bare valgt som hustru til min elskede sønn fordi du tilhører en høyere kaste." Hun spyttet ut ordene, og gikk. Aldri har hun sagt et godt til meg. Hvis hun kunne unngå å bruke navnet mitt når hun ropte på meg, så gjorde hun det. Taushet og kommandoer, det var alt. Men Javeds far var hyggelig mot meg. Likevel, jeg hørte aldri at han ba henne om å behandle meg bedre.

_Skulle ikke dere bo i egen leilighet?

Ferida fnyser og ler bittert. Hun forteller at familien slettes ikke hadde gjort det så bra økonomisk i Norge som mange andre pakistanere har. Javeds far jobbet i en kiosk han eide sammen med en kamerat. Javed hadde avbrutt skolegangen 17 år gammel og var uten arbeid. Av og til hjalp han

venner som trengte en håndsrekning i butikken, gatekjøkkenet eller restauranten. Men han hadde aldri en fast jobb.

_Fortell om hverdagslivet ditt den første tiden.

_Jeg var nesten bare hjemme og jobbet. Jeg laget mat, vasket klær, vasket gulv og... Det er greit nok det, å jobbe hjemme. Men ikke uten at det blir satt pris på. Hun, Javeds mor, gjorde alt surt for meg hele tiden. Og Javed var nesten aldri hjemme. Av og til, først og fremst på lørdagene, tok han meg med til byen. Vi handlet, kikket i butikker og snakket sammen. Det var de beste stundene. Jeg likte meg i Norge. Alt var så ordentlig, så rolig, og det var spennende med alle de forskjellige menneskene. Folk virket hyggelige. Selv om Norge var ukjent, følte jeg at jeg kunne få et godt liv her. Men språket forstod jeg jo ikke. Jeg kunne litt engelsk, og ønsket å lære norsk så fort som mulig. Søstrene til Javed fortalte meg om norskkurs og jeg spurte Javed om lov til å lære meg norsk. Javed syntes det var en god idé, men igjen stoppet moren hans meg. Hun bare sa; "hva skal hun med det? Hun skal være hjemme og ta seg av oss og barna". Javed prøvde ikke å si henne imot, lydlig som han alltid har vært mot moren sin.

Elleve måneder etter at Ferida kom til Norge fødte hun ei jente. Familie og venner besøkte henne for å gratulere med den førstefødte og gi sine gaver til barnet. En ung kvinne inviterte henne til sitt bryllup.

_Det var bryllupet som snudde livet opp ned, sier Ferida kort og biter tennene sammen.

_Hvordan da?

_Jeg ble sittende sammen med unge kvinner på min egen alder. Praten gikk om andre bryllup de hadde vært i, om hvem som hadde et godt øye til hvem, moter og klær, inntil en sier til meg: "Det er vel ikke så mye du ser til Javed?" Jeg forstod ikke hva hun tenkte på, og så bare på henne med et spørsmålstegn i ansiktet. Det ble mumling og tisking blant de andre, et par jenter kniste. Jeg ble sint og spurte hva som var så morsomt. Hun som startet det hele svarte meg: "Du vet vel hvem som egentlig er kona til Javed?" Jeg svarte at det visste jeg veldig godt. Det ble mer latter, og en av jentene ble rasende på de andre. Hun ba dem om enten å tie eller å si det rett ut til meg. Det ble mer fnising. Hun snudde seg mot meg og sa: "Javed er kjæreste med Karin. De har leilighet og et barn sammen." Jeg ble svimmel, jeg ble kvalm. Ville bare skrike at de lyger. Men jeg klarte å samle meg. Jeg reiste meg uten et ord, fant Javed sammen med vennene sine, og ba ham om å ta meg hjem. Sa bare at jeg ikke følte meg bra.

_Men hvordan hadde han klart å skjule forholdet i et helt år?

_ Han var ofte ikke hjemme om kveldene og nettene, men jeg våget ikke å spørre ham hvor han hadde vært når han kom hjem igjen. Av og til mumlet han noe om at han hadde jobbet for en venn,

andre ganger sa han ingenting. Hvis jeg hadde mast på han, så kunne han bli sint, tenkte jeg. Han ville trodd at jeg ikke stolte på ham. Men det er klart at jeg lurte mange ganger... Jeg forstod at jeg hadde vært blind fra første dag av. Javed var alltid hyggelig, aldri et vondt ord. Men stort sett virket han lei seg. Han snakket sjeldent, og var ofte i sin egen verden når han var innom.

_Når fortalte du ham hva du visste?

_Med en gang vi kom hjem. Han ble helt fortvilet og begynte til slutt å gråte. Han beklaget seg, unnskyldte seg for å ha ødelagt livet mitt.

Javed fortalte Ferida at han hadde hatt Karin som kjæreste fra 16-årsalderen. De to første årene hadde han holdt det skjult for familien, men da faren begynte å diskutere tur til Pakistan for å gifte ham bort, sprakk hemmeligheten. Javed ble på det sterkeste oppfordret til å gi opp Karin. Da han nektet, ba faren Javed om å flytte ut. Faren følte seg presset av familie og bekjente. Han mistet respekt blant sine egne på grunn av sønnens forhold til norske Karin. På tross av fortvilelse og sorg over å utstøte sønnen, så han ingen annen løsning. Men far og sønn hadde jevnlig kontakt ettersom de begge to var fortvilet over situasjonen. Savnet etter hverandre stakk dypt.

_Etter mange samtaler inngikk de et kompromiss: Javed fikk beholde Karin som kjæreste, men han måtte gifte seg med en pakistansk jente. Ifølge Javed, var det moren hans som trakk i trådene i kulissene. Hun følte seg ensom etter at barna flyttet ut, og hun syntes også det var for mye husarbeid å ha ansvar for alene. En svigerdatter ville løse hennes problemer. Og en perfekt underdanig og kontrollerbar svigerdatter, er det lettere å finne i Pakistan enn i innvandrer miljøet her, mente moren. Derfor ble jeg hentet til Norge, forklarer Ferida.

_Jeg følte meg så lurt, kunne nesten ikke tro at jeg hadde blitt brukt som en brikke i deres spill for å beholde æren her i Norge og for å være selskapsdame og hushjelp for Javeds mor. Da Javeds foreldre kom hjem den kvelden, fortalte jeg dem hvor sjofelt jeg mente de hadde behandlet meg. Jeg ba dem om å fortelle mine foreldre sannheten, og jeg forlangte skilsmisse. Javeds far ble tydelig brydd og prøvde å roe meg ned. Moren bare overså meg kaldt og lukket seg inn på soverommet. Javed gråt. Det nyttet ikke å komme frem til en løsning der og da, forteller Ferida.

Dagene og ukene gikk. Feridas forhold til svigermoren ble om mulig enda verre. Javed var nærmest totalt fraværende, og faren oppholdt seg også minst mulig hjemme.

_Jeg grublet og grublet: "Skal jeg dra tilbake til Pakistan? Nei, det går ikke. Mamma og pappa kan ikke leve med skammen. Vi blir alle utstøtte. Mamma og pappa kan heller ikke forsørge meg og barnet. De har åtte andre munnar å mette." Dessuten har vi et ordtak som bruden får med seg når hun forlater foreldrenes hjem og flytter til ektemannens familie: "Nå reiser du til ditt egentlig hjem, til din egentlige familie, og du vender bare tilbake til oss i kisten."

_ Men hvordan skulle jeg klare meg i Norge? Jeg kunne bare noen få ord på norsk. Jeg hadde heller ingen anelse om hvor jeg skulle be om hjelp til å klare meg. Men en dag, jeg var på helsestasjonen med jenta mi, fikk jeg øye på informasjon på urdu. Et senter som hjalp kvinner som meg med forskjellige problemer. Dagen etter banket jeg på døren deres. En pakistansk kvinne var på kontoret, men hun var opptatt, sa hun. De planla et seminar, og hadde ikke tid til å hjelpe meg. Jeg fikk et annet telefonnummer hvor hun mente jeg kunne få hjelp. Og, takk Gud, det gjorde jeg. Jeg visste for eksempel ikke at når en innvandrerkvinnne skiller seg, må hun ha bodd tre år i Norge for å få oppholdstillatelse.

Ferida prøvde å få Javed og familien til å gi henne en egen leilighet til hun kunne ta ut skilsmisse. Hun måtte innse at det var økonomisk urealistisk. Familien hadde mer enn nok med å få endene til å møtes allerede. Men hun fikk forhandlet seg frem til å delta på norskkurs. Det neste halvannet året konsentrerte hun seg fullt og helt om å lære norsk.

_Jeg var helt oppslukt. Det var som om det handlet om å leve eller dø. Målet var at når jeg kunne ta ut skilsmisse, skulle jeg begynne på videregående skole og bo for meg selv. Det var ingenting annet jeg tenkte på, sier hun lattermildt.

Det var bare én ting hun fryktet i venteperioden; at Javed ikke ville løse henne fra den muslimske ekteskapskontrakten.

_Jeg visste at hans eldre bror hadde nektet sin første kone skilsmisse. Hun tok likevel ut skilsmisse på norsk vis, men i den muslimske menigheten er hun fremdeles registrert som gift. Han har giftet seg med en ny kvinne, og har altså teoretisk to koner, mens hun ikke kan gifte seg på nytt. I alle fall ikke med en muslimsk mann. Hun er forresten ikke den eneste som sitter i saksa. Jeg kjenner flere kvinner som har opplevd det samme, både her i Norge og i Pakistan. Javed lovet at han ikke ville gjøre med meg som broren hadde gjort med sin kone. Han holdt løftet. Men Javeds foreldre og bror nektet oss skilsmisse.

_De var ikke til å snakke til. Broren til Javed truet meg med at han kom til å banke meg opp hvis jeg ikke adlød og forble i hjemmet deres. "Uansett hva du gjør eller hvor du drar så skal jeg sørge for å ha tommelen min på nakken din. Min familie kommer aldri til å slippe deg. Ei hore fra Pakistan skal ikke få skitne til navnet vårt," sa han. Jeg tok ikke truslene veldig alvorlig. Det straffet seg, forteller Ferida.

Sammen med sin datter søkte Ferida hjelp på krisesenter. Gjennom krisesenteret fikk hun støtte til å finne seg en hybel og starte sitt eget liv.

_Truslene til Javeds bror var ikke tomme. Han var etter meg døgnet rundt. Han prøvde til og med å dra meg og datteren min inn i bilen sin. Det skjedde midt på dagen i en gate i Oslo. En

forbipasserende mann fikk forhindret ham. Likevel, etter den episoden var jeg vettskremt og våget meg sjeldent på utsiden av døren. Jeg forstod også at Javeds bror hadde venner som hjalp ham med å vokte hjemmet mitt 24 timer i døgnet. Jeg ringte en venninne i klassen. Hun tok kontakt med politiet for meg. Politiet ga Javeds familie beskjed om at hvis noe skjedde meg, da visste de hvor de ville finne de skyldige. Forfølgelsen opphørte umiddelbart, og jeg kunne fortsette mitt hverdagsliv.

Ferida fikk sine drømmer for et selvstendig liv oppfylt. Hun er i ferd med å avslutte videregående skole etter snart fem år i Norge og har planene klare for videre utdanning. Hennes datter går i barnehagen og snakker flytende norsk, som sin mor.

Ferida har hele tiden spilt med åpne kort i forhold til foreldrene sine. Hun underrettet dem om situasjonen og hennes avgjørelse om å skille seg.

_De lever med skammen i stillhet. De forstår at vi alle ble lurt, men de vet at andre i Kharian ikke ser det på samme måte. Det må være meg som har gjort noe galt, tenker folk.

_Hva med det pakistanske miljøet her? Har du venner blant dem?

_De kan jeg bare glemme, sier Ferida hardt. _De vil ikke ha noe med meg å gjøre. Skilt kvinne. Vestlig kledd. Norske venner. - Klart at det er vondt av og til. Jeg savner "mine egne" imellom. Men jeg er så heldig at jeg har norske venninner på min egen alder som har små barn. Vi sitter barnevakt for hverandre, og gjør ting sammen på fritida. De stiller opp for meg, og jeg kan stole på at de ikke svikter meg.

_Hva med Javed og familien hans?

Ferida rister oppgitt på hodet.

_Hans mor har klart å presse ham til å gifte seg på nytt. Hun stengte seg inne i ukevis og verken spiste eller drakk nesten noe som helst. Javed ga til slutt etter, og en ung kvinne i hans mors familie er hentet til Norge. Så Javed "pendler" vel fremdeles mellom Karin og "morens hushjelp og støttekontakt", sier Ferida.

KAPITTEL 5B: ERFARINGER FRA ENGLAND

Ferida har klart å etablere seg i Norge på tross av all motstand hun opplevde fra egne rekker. Hun er utstøtt fordi hun har brutt normen om å underlegge seg storfamiliens vilje. Å skille seg er sosialt uakseptert både i Pakistan og i det muslimske innvandremiljøet her. Å leve som enslig mor og forsørge seg selv, er heller ikke sosialt akseptert. Ingen mann eller mannlige familiemedlemmer kontrollerer hennes livsførsel, hennes anstendighet. Hun er et "forurensende element" som kan påvirke sine medsøstre til å gjøre opprør mot konservative og religiøse tradisjoner og holdninger - tradisjoner og holdninger som formidles av både menn og kvinner med innflytelse og makt i miljøene.

Det samme trekket ser en i de muslimske innvandremiljøene i England.

_Det største og viktigste slaget som utkjemper, handler om kontroll over jentene og kvinnene. Og den kampen gjenspeiler hvem som kjemper om å styre og kontrollere miljøene, forteller Hannana Siddiqui. Hun er en av lederne i kvinneorganisasjonen Southall Black Sisters (SHBS), som i hovedsak består av engelskpakistanske og -indiske kvinner. Organisasjonen holder til i Southall i London som domineres av innvandrere fra subkontinentet. Hannana Siddiqui er opprinnelig fra Pakistan. I over ti år har hun arbeidet for integrering av kvinner og jenter, kjempet mot vold og undertrykkelse innad i miljøene, og mot diskriminering og rasisme i det engelske samfunnet.

Manchester, Birmingham, Leeds og Bradford - det var hit pakistanere og indere kom på 1950-tallet og 1960-tallet. Unge og middelaldrende menn skulle fylle behovet for arbeidskraft i den da mektige britiske tekstilindustrien. Koner og barn oppholdt seg i hjembyene. Utgangspunktet for å migrere var arbeidsløshet og fattigdom. Mennene dro til England for å returnere til sitt fødeland når de hadde styrket levestandarden. Men de ble værende i England, og i dag utgjør pakistanere og indere de største muslimske miljøene. Rundt en million muslimer bor nå i England. 80 prosent av dem har bakgrunn fra Pakistan, India og Bangladesh.

_ Båndene til Pakistan og India er fremdeles sterke. Mange av tradisjonene og holdningene som de første innvandrerne brakte med seg, lever like sterkt i dag som for førti år siden. Å ha nære bånd til sin opprinnelseskultur, er i seg selv ikke negativt. Men for jentene og kvinnene, har nærheten til Pakistan og India fungert negativ, mener Siddiqui.

Siddiqui forklarer at det samme kvinnesynet som eksisterer i arabisk kultur, og blant muslimer på subkontinentet, lever videre i England.

_Jeg ser liten eller ingen bevegelse generelt sett i forhold til kvinneundertrykkende holdninger. Da snakker vi om konservative og religiøse tradisjoner som hovedsakelig er knyttet til kontroll av jenter og kvinner. Kontrollen er igjen knyttet til æresbegrepet. Gjennom kontroll av jenter og kvinner, oppnår familiens mannlige medlemmer ære. Kontrollen handler først og fremst om å forhindre at jentene og

de unge kvinnene involverer seg i seksuelle forhold. En jente som ikke er jomfru vil familien få store problemer med å gifte bort, forteller Siddiqui.

Storfamiliesystemet er i stor grad bevart. Likeså lever ekteskapstradisjonen videre.

_Vi har ingen statistisk oversikt over hvem som inngår ekteskap med hverandre. Utvilsomt er det et press om å gifte seg arrangert. De fleste unge giftes bort i nær eller fjern familie, eller eventuelt til en kjenning av familien. Familiekteskapene handler både om å holde verdier i slekten, hjelpe en slektning til vesten, samt kontroll av de unge, og da særlig kontroll over jentene. Det forventes at en jente ikke vil gå imot sin egen familie. Tradisjonen med familiekteskapene handler også i stor grad om trygghet. Storfamilien holdes sammen og antall medlemmer utvides.

Siddiqui har registrert en ny tendens på ekteskapsarenaen.

_Det har vært en økning i antall ekteskap som inngås mellom unge vokst opp i England eller et annet vestlig land. Men svært mange familier ønsker ei jente fra deres hjemland fordi hun er vokst opp med en tradisjonell underdanig kvinneverole. Det er derfor lettere å kontrollere hennes adferd. Men vi ser at jenters foreldre i større grad velger en ektemann her. Årsaken er først og fremst økonomisk. En ung mann med erfaring og kanskje god utdanning i England, står langt bedre rustet til å forsørge seg og sine, enn en mann fra landsbygda i for eksempel Pakistan. Men mange vegrer seg for å velge en mann her tross eventuelle økonomiske fordeler. Argumentene er at han kan være for vestlig, for liberal i sitt kvinnesyn og i sin livsstil, sier Siddiqui.

Ekteskap på tvers av kulturell bakgrunn er også i svært liten grad akseptert. Ekteskap mellom en indisk og en pakistansk eller tyrkisk muslim, forekommer ytterst sjeldent.

_Denne typen blandingssekteskap er fremdeles kontroversielt. Også kastesystemet bestemmer i stor grad hvem som kan giftes bort til hvem. Men minst akseptert er forhold mellom en svart afrikaner eller kariber og en muslim fra subkontinentet eller arabiske land. Dette er faktisk mindre akseptert enn ekteskap mellom en engelsk gutt og en pakistansk muslimsk jente. Det handler om asiateres rasisme i forhold til svarte mennesker. Svart assosieres med fattige som må arbeide på markene. Vi kan sammenlikne holdningen med vestens Victoriatid, da velstående kvinner og menn beskyttet huden mot sollys for å vise sin klassebakgrunn, sin overlegenhet. Dette mønsteret lever i beste velgående i Pakistan og India i dag, og reflekteres i innvandremiljøene her, mener Siddiqui.

Kjæresteri er ikke akseptert, selv om begge partenes foreldre tilhører samme kultur og samme kaste. Igjen handler dette om tap av kontroll over jentas seksualitet og dermed tap av ære for mennene i hennes familie.

_Å snakke om forhold og seksualitet er tabu. Særlig jentene er dårlig forberedt til å ta vare på seg selv

hvis de bryter ut av familien. De misoppfatter det britiske samfunnet og tror at britisk ungdom lever et svært promiskuøst liv. De fleste unge som er i konflikt med foreldrene eller som bryter med familien, ønsker som regel ikke noe mer enn større frihet til å gå ut som annen ungdom. Mangel på kunnskap om det britiske samfunnet, om egen kropp, samt manglende evne til å sette grenser, gjør dem svært sårbare, sier Siddiqui.

England er i langt sterkere grad enn Norge preget av sosial utrygghet. Arbeidsløsheten er langt høyere, betraktelig flere mennesker lever under fattigdomsgrensen, og antall husløse har steget dramatisk på 1980- og 1990-tallet. Diskriminering, rasisme, og spenning mellom den hvite og den fargede befolkningen, er langt kraftigere enn i Norge.

_Fundamentalistiske grupperinger, som på den ene siden består av hvite kristne og på den andre siden asiatiske muslimer, ekspanderer i dette klimaet. Mange unge britiske asiater, særlig menn, føler at det britiske samfunnet ikke har noe å tilby dem, de mangler nasjonal tilhørighetsfølelse. De henter inspirasjon fra fundamentalistiske grupperinger i Pakistan og India. Deres hovedengasjement er "moral", det vil si at de kjemper mot de av sine egne jenter og kvinner som er "for vestlige". De mest ekstreme gruppene som "Lions from Punjab" og "Holy Smokes", innrømmer åpent at deres "religiøse ansvar" er å hindre asiatiske jenter og kvinner i å bryte med de konservative tradisjonene som råder i innvandremiljøene. Noen grupper går så langt som å forfølge jenter og kvinner som de anser som "moralisk forsøplede". Fysisk og seksuelt misbruk forekommer. Kvinner som søker ly på asiatiske krisesentre, forteller om trusler, tvang og pengeutpressing for å få "beskyttelse" fra gjenger som "Holy Smokes". Ugifte kvinner som lever alene er også en populær gruppe å terrorisere.

_Disse kvinnene bryter totalt med både tradisjon og religion. Jeg kjenner også til at ektemenn truer kona med å sette gjengen etter henne dersom hun går fra ham. I ekstreme tilfeller kidnapper og voldtar fundamentalistiske gjenger unge kvinner som har brutt med normene, sier Siddiqui.

Også unge kvinner rekrutteres til de fundamentalistiske gruppene. Rekrutteringen av både unge kvinner og menn foregår først og fremst på skolene og universitetene.

_Asiatiske kvinner rekrutteres av fundamentalistene til moralsk kamp mot "frigjorte" medsøstre. De kjemper for å beholde arrangert ekteskap, de kjemper mot skilsmisse, samt mot oppførsel og utseende som antyder vestliggjøring, fortsetter Siddiqui.

Oppblomstring av fundamentalisme skjer parallelt med at stadig flere jenter og kvinner gjør opprør mot kvinneundertrykkende og konservative tradisjoner.

_Stadig flere asiatiske jenter og kvinner rømmer hjemmefra. De har begynt å våkne. De ser sine rettigheter, og de kjenner savn etter frihet og eget liv, forklarer Siddiqui.

Men konsekvensene ved oppbrudd er ofte dramatiske. Forfølgelse av familie og dusørjegere i miljøet, trusler om voldelige overgrep, og i de mest ekstreme tilfeller reelle trusler om drap, er en pris mange unge kvinner betaler daglig. Antallet unge asiatiske kvinner som beskyttes gjennom ny identitet stiger.

_I samarbeid med myndighetene hjelper vi kvinner å etablere en ny tilværelse et annet sted i landet med nytt navn og personnummer.

Siddiqui er bekymret på vegne av ungdommen. De har et begrenset rom til å bygge egen identitet. De er utsatt for et dobbelt press. De presses av det britiske samfunnet til å la seg assimileres, og de presses av miljøet til å bevare førstegenerasjonens holdninger og tradisjoner. Resultatet er at de verken stoler på myndighetene eller sine egne.

_Ungdommen opplever også at myndighetene har latt seg forlede av frontfigurene i miljøene ved å konsekvent lytte til deres meninger og holdninger som er konservative og bakstreverske, forteller Siddiqui.

Ifølge Siddiqui, er det ingen tegn til at fundamentalismen er på tilbakemarsj. Tvert om, den øker, og ansvaret tilskriver Siddiqui britiske myndigheter og lederen i innvandrer miljøene.

_Talspersonene, enten de er menn eller kvinner, gjenspeiler den rådende holdningen i miljøene: "Vi vil ikke ha noen innblanding. Vi vil styre selv." Å styre selv betyr først og fremst å videreføre makten over jentene og kvinnene slik de også kontrolleres i deres opprinnelsesland. Problemene i innvandrersamfunnet feies enten under teppet, benektes fullstendig, eller pyntes på. I tillegg handler det om en intern maktkamp om posisjoner og prestisje. Miljøene er lukket, og for eksempel sosialarbeidere har store problemer med å få innpass. Britiske myndigheters samarbeid med talspersonene og lederne er og har vært fullstendig bortkastet tid, fastslår Siddiqui.

Dusrøjegeren

En fremtredende figur i det store pakistanske miljøet i Bradford, heter Tahir Mahmood. Han har også to tilnavn; "Dusrøjegeren" og "Big Boss". Tilnavnene har han fått gjennom sitt spesielle yrke. Han sporer opp unge kvinner som har rømt hjemmefra og leverer dem på dørstokken til oppdragsgiverne. Mahmood bekrefter Siddiquis utsagn om uvilje i miljøene mot innblanding fra det britiske samfunnet.

-Vi vil ikke ha noen innblanding i samfunnet vårt. Engelske sosialarbeidere skjønner ikke kulturen vår. Ei indisk eller pakistansk jente kan ikke gjøre som hun vil, og hun vil dessuten ikke klare seg i det lange løpet uten støtte fra familien. Det nytter ikke å bryte familiebåndene eller tradisjonene våre. Dessuten ødelegges familien, og familien er hellig for meg, forklarer Tahir Mahmood (38).

"Dusrøjegeren" er hatet og fryktet av asiatiske jenter og kvinner. Dog er han elsket av mange en

asiatisk ektemann, far og bror. Etter en dokumentarfilm som ble vist på Channel 4 i 1993, kalt "Dusørjegeren", ble han nasjonal kjendis. Asiatiske kvinner demonstrerte i gatene mot ham og hans virke. Både britisk og internasjonal media stod i kø for å intervju "Dusørjegeren", men han avviste samtlige. Med den samme metoden som han selv bruker - kontakter via bekjente og via venners venner, fikk jeg likevel møte T. Mahmood. En av produsentene bak dokumentaren, engelskpakistanske Azad Qureshi, er felles kjent av oss. Derfor åpnet han bildøren sin for meg. Bildøren, fordi det er gjennom sin jobb som drosjesjåfør han har opparbeidet et bredt kontaktnett i Storbritannia som leder han til unge kvinner på flukt. Respekt, eller mer korrekt - frykt -, har han oppnådd gjennom sitt skremmende utseende; halvlangt hår, skjegg og 115 kilo muskler og fett fordelt på 179 centimeter. Han åpner samtalen vår i Bradford med følgende replikk: "Jeg har på meg *shalwar kamiz* (vid kjortel og vid bukse), for da ser jeg enda større og enda farligere ut."

I snart 10 år har "Dusørjegeren" sporet opp unge kvinner på rømmen fra ufrihet, vold og arrangerte ekteskap. Og han finner dem alltid, enten de gjemmer seg i England eller land på det europeiske kontinentet, i Skandinavia eller i Pakistan og India, forteller han.

_Jeg er en sosialarbeider blant mine egne. Bare vi kan ordne opp blant våre, fastslår han og fryser foraktlig da jeg presenterer beskrivelsen "dommer og bøddel" for ham. Beskrivelsen brukes om "Dusørjegeren" av asiatiske kvinneaktivister.

_Dommer og bøddel? Nei, tvert om. Jeg er en engel som redder den asiatiske familien fra oppløsning. Den muslimske familien er hellig for meg, gjentar han.

T.Mahmood vil ikke oppgi hvor mye han tjener per hode som han bringer tilbake til familien, men han innrømmer at han har fått sporet opp flere hundre kvinner, de fleste er unge kvinner rundt 16-24 år.

_Unge jenter vil kle seg vestlig, de vil gå ut om kvelden, ha kjæreste, og de nekter å gifte seg med landsbygutter fra Pakistan og India. De vil heller ha kjærlighetsekteskap. Det går ikke det. Når dagen for det arrangerte ekteskapet nærmer seg, stikker jentene hjemmefra og gjemmer seg på krisesentre eller hos venner i andre deler av England. Noen drar til og med ut av landet. Familien leter og leter. Politiet, hvis de vet hvor jenta er, beskytter henne og sier ingenting til familien. Det er da jeg kontaktes av fedrene. De er desperate og i oppløsning over skammen hun har brakt over dem. Noen sier at om jeg så må brette beina på jenta, så bring henne hjem. Det har jeg aldri gjort. Mer enn en ørefik eller to er sjelden nødvendig. Som regel holder det med fornuftige ord, forteller han, og understreker at han alltid setter sine betingelser overfor familien før han bringer jentene hjem.

_Hvis jentene har rømt på grunn av vold i hjemmet, sier jeg klart ifra til familien at dersom hun mishandles igjen, hjelper jeg henne å gjemme seg et sted de aldri vil finne henne. De vet at jeg mener alvor. Jenta får telefonnummeret mitt og jeg sjekker jevnlig hjemmet i to til tre måneder for å forvise meg om at alt er bra.

Kvinner har klart å gjemme seg i opptil flere år for familien. Men når Dusørjegeren tar saken, finner ham dem, uansett hvor de skjuler seg.

_Alle asiatiske drosjesjåfører vet hvem jeg er, og de har god oversikt over bevegelsene i asiatiske miljøer. Men først sjekker jeg med den rømte jentas venner. Har hun kanskje en hemmelig kjæreste? Hans venner vil ofte kunne leder meg videre. Er jeg fremdeles i villrede, bruker jeg egne venner til å spionere i miljøene. Og butikkeiere. Jenta må jo ut og handle mat fra tid til annen, forklarer T. Mahmood.

Hans to nærmeste medarbeidere i kvinnejakten kalles Zero og Smiler. Zero er pakistansk mester i vektløfting og har en lårvidde på 75 centimeter. Smiler er karatemester. Til sammen bærer de nesten 350 kilo.

_Det går rykter om at dere misbruker jentene fysisk og seksuelt før de bringes på ektemannens eller familiens dørstokk?

_Det er bare tull, fnyser T. Mahmood. _Jeg ville aldri gjøre noe slikt. Det er heller ikke nødvendig for meg å tvinge meg på jenter, de er etter meg uansett på grunn av min status som kjendis, sier firebarnsfaren. Politiet etterforsket ham i åtte måneder uten å kunne bevise kriminelle forhold ved hans dusørjakt.

T.Mahmood er hellig overbevist om at han gjør det eneste rette. Ord som likestilling og frihet er for ham identisk med oppløsning av tradisjon og kultur.

_La meg fortelle deg en historie så du skjønner hvordan jenter roter til sitt eget liv og ødelegger familien, ber han, og stopper bilen utenfor en asiatisk restaurant i Manchester. Dusørjegeren spiser gratis i samtlige restauranter i de asiatiske bydelene, forteller han, og vil gjerne bevise sin respekt i miljøet med en treretters middag på til sammen tre ulike steder mens han forteller fra hans virkelighet.

_Ei jente på 18 år rømte sammen med kjæresten. Jeg fant ut at han allerede var gift. Jentas venninner ville ikke hjelpe meg med å finne henne. Jeg sjekket opp ei av venninnene og forstod at hun også hadde en hemmelig kjæreste. "Gir du meg ikke adressen, sladrer jeg til faren din," sa jeg. Hun gav meg umiddelbart et gatenavn i København. Jeg fant jenta og elskeren. Hun gråt fordi hun forstod at jeg kom for å hente henne hjem. Jeg spurte begge om de virkelig elsket hverandre. De sa ja. "OK, da får dere gifte dere straks," sa jeg. Gutten fikk panikk. Jeg sa til han at han kunne skille seg på telefonen med meg som vitne. Han ringte faren sin som skrek at han skulle drepe sønnen hvis han skilte seg fra kona som også var hans kusine, og dermed farens niese. Gutten fikk betenkeligheter. Slikt blir det familiekriser av, understreker T. Mahmood

_Jeg ville finne ut om denne gutten virkelig ville ha jenta, og tok han på enerom. Han fortalte da at han elsket kona. Jeg ble rasende og sa at hvis han ikke holdt seg unna denne jenta for all fremtid, kom jeg til å brette beina på han. Jenta var gravid, og jeg hjalp henne med abort uten at hennes familie fikk vite det, og brakte henne hjem igjen. I dag er hun giftet bort og har født en sønn.

_Ser du hvor sårbare jentene er for å bli utnyttet av ansvarsløse menn? Og forstår du at det er bedre at jeg finner jenta enn at hennes far eller brødre finner henne? De kan lett miste beherskelsen og gå for langt, sier T.Mahmood mens vi rusler fra forrett til hovedrett. Han trenger røyk, og stikker innom en pakistansk matvarebutikk. Også røyken er gratis. "Big Boss" smiler fornøyd over sin status.

_Du skal få møte en knust mor, sier T.Mahmood idet vi avslutter middagsrunden.

Han snur bilen i retning av Bradford. Før vi er fremme stanser han i veikanten og forteller:

_Denne moren hadde en sønn som elsket henne over alt på jorden. Han kysset hennes føtter hver dag. Han satt alltid på en pute ved siden av hennes stol for å vise henne respekt. Men så en dag stakk datteren i huset. Hun ble borte i flere måneder. Broren hennes lette og lette, men det var nytteløst. Moren ba og ba til Gud om at datteren måtte komme til rette. Sønnen oppsøkte meg og ba om hjelp. Han sa at han var villig til å gi sitt liv for at hans mor skulle få tilbake datteren. Jeg fant henne en uke senere, i en leilighet bak en politistasjon i London. Hun bodde sammen med en engelskmann. Jeg overtalte henne til å komme hjem og møte moren. Så skjedde. Med politioppbud i hele gaten kom datteren hjem. Huset var blitt tømt for folk og undersøkt for våpen. Samtlige familiemedlemmer, inkludert mor, ble ransaket før de fikk gå inn i huset igjen. Det ble likevel et godt gjensyn. Men datteren nektet å flytte hjem. Hun ville bare besøke familien. Hennes kjæreste ville heller ikke konvertere til islam slik at familien bedre kunne akseptere hennes valg. Tre uker etter oppstyret døde sønnen av hjerteinfarkt, sukker T. Mahmood og trekker pusten tungt:

_La oss gå inn.

Mor sitter i stuen og gråter når hun ser T. Mahmood. Hun kaller ham "sønnen min". Den gjenlevende sønnen, som er gift med en engelsk konvertitt, sier krast om søsteren:

_For meg er hun død. Så lenge hun sårer mor ved ikke å flytte hjem, vil jeg ikke se henne. Hun er død for meg. Død, gjentar han krast.

Moren fortsetter å gråte over sønnen hun mistet og den fortapte datteren.

_Er det bare jentenes skyld at foreldre og søsken blør? Datteren vil jo besøke dem? Hun ønsker kanskje å normalisere forholdet til familien, men uten å måtte gi opp sitt eget liv, spør jeg T. Mahmood etter familiebesøket.

Han blir taus, ser ut bilvinduet, og stanser motoren.

_Foreldrene har som oftest skylden. De blir sine barns verste fiender, særlig jentenes fiender. Guttene får nærmest frie tøyler, mens jentene lukkes inne. Og fremdeles giftes urbane jenter bort til ungdom på landsbygda i Pakistan og India. Det er helt vanlig. Mine unger skal ikke giftes bort til en på landsbygda, sier han ettertenksomt.

_Er dette noe du bare sier her og nå, eller kan du si det samme høyt blant dine egne landsmenn?

Han svarer ikke. Ikke med en gang. Etter kort grubling sier han:

_De skal giftes bort, men de skal få møte sin tilkommende før bryllupet. Det er best at de unge kjenner hverandre litt før de gifter seg.

Mur av taushet

T.Mahmood er ikke den eneste dusørjegeren i de engelske innvandremiljøene. Men han er den eneste politiet kjenner til på grunn av dokumentarfilmen som avslørte virke.

_Det fins mange dusørjegere, og også leiemordere, i innvandremiljøene. På oppdrag fra familien, sporer de opp jenter, og eventuelt deres kjærester, som rømmer hjemmefra, sier Philip Balmforth. Balmforth arbeider for politiet i West Yorkshire. Han er stasjonert i Bradford. Med sine 46 000 engelskpakistanere, har Bradford den største og tettete pakistanske befolkningen i England. Balmforth har 10 års erfaring med kriminalsaker knyttet til det han karakteriserer som "den pakistanske ghettoen". Han arbeider først og fremst med kriminalsaker som omhandler tvangsekteskap av britiskfødte jenter, samt unge asiatiskefødte kvinner som rømmer fra voldelige ekteskap. Kunnskapen han har ervervet seg, benyttes også til etterutdanningskurs for politi i England.

_Jeg kaller det pakistanske samfunnet her for en ghetto ettersom miljøet er svært lukket og i stor grad styrer seg selv gjennom kontroll av hverandre og tette familiebånd. Informasjon om kriminalitet og sosiale problemer holdes innad i miljøet, og miljøet ønsker å løse konflikter på egen hånd. Det er svært vanskelig for oss å få ut informasjon, sier Balmforth.

Han illustrerer vanskene med å få ut informasjon gjennom drapet på Tasleem Begum (20). Jenta var født i Bradford av foreldre med pakistansk bakgrunn. Hun skulle giftes bort mot sitt ønske til en fetter i Mirpur, en by nord i Pakistan. Like før foreldrenes planlagte avreise til Pakistan i august 1994, rømte Tasleem hjemmefra og søkte beskyttelse på et krisesenter for asiatiske kvinner. Hun følte seg utrygg der, ettersom det beviselig har vært flere tilfeller av bestikkelser ved krisesenteret. Familier har ved å betale store summer til personalet, klart å få utlevert kvinner. Tasleem tok derfor inn på hotell, og leide

deretter en hybel. Gjennom tre måneders forhandlinger, klarte familien å overbevise henne om at hun trygt kunne flytte hjem igjen. Tasleem arbeidet på et supermarkedet, og hun hadde en kjæreste. Hennes regelmessige bevegelser til og fra arbeidet var kjent for alle. En tidlig ettermiddag på vei hjem fra jobb, ble Tasleem kjørt ned av en bil mens hun spaserte på fortauet. Bak rattet satt hennes svoger.

_Tasleem døde ikke umiddelbart til tross for at svogeren reverserte bilen to ganger over kroppen hennes. Da han trodde hun var død, steg han ut av bilen og spaserte til nærmeste reisebyrå. Samme dag satt han på fly til Pakistan. Tasleem døde like etter. Det var mange i den pakistanske ghettoen som vitnet drapet, men vi ble møtt med en mur av taushet under etterforskningen. Ingen fra ghettoen ville gi oss informasjon om drapet, forteller Balmforth.

Politi fra Bradford dro til Pakistan og oppsøkte svogeren. Han benektet mordet. Politiet hadde ingen myndighet til å kreve ham utlevert ettersom det ikke foreligger utleveringsavtale mellom England og Pakistan. Etter et lengre opphold i Pakistan, valgte svogeren å dra tilbake til Bradford. Han ble tilkalt av familien for å ordne opp i konflikter innad i miljøet som oppstod i kjølvannet av drapet på Tasleem. Svogeren ble arrestert idet han landet på britisk jord og soner nå livstidsdom.

_Han er den eneste som er dømt for denne typen drap. Vi har ingen oversikt over hvor mange jenter og unge kvinner som har blitt drept, men vi vet at mange er tvunget tilbake til Pakistan. Hvorvidt de er i live, vet vi ikke, sier Balmforth.

Boken "Jack og Zena - en sann historie", skapte bølger både i England, andre europeiske land, samt i USA, da den ble lansert i oktober 1997. Boken er en selvbiografi ført i pennen av et ungt ektepar. Zena, født i England av pakistanske innflyttere, skulle giftes bort til fetteren i Pakistan. Hun motsatte seg ekteskapet og rømte sammen med sin engelske kjæreste Jack. Zenas to brødre, en privatdetektiv og en leiemorder, har jaktet på dem siden de flyktet og gikk under jorden i 1993. På tross av at de har fått ny identitet, lever de med daglig trussel om å bli drept.

_Jack og Zenas historie er ikke enestående. Personlig kjenner jeg til 18 andre par som har leiemordere etter seg og som er tvunget til å leve under jorden. Problemet øker. Konfliktene mellom foreldregenerasjonen og de unge tilspisses for hvert år, sier Balmforth. Siden 1991 har han ført statistikk over unge asiatiske kvinner som har flyktet hjemmefra. De har gått i dekning andre steder i England, men er likevel i livsfare ettersom familie, privatdetektiver, dusørjegere og eventuelt leiemordere er etter dem. Balmforths statistikk er basert på tilfeller han personlig kjenner til. Han deler kvinnene på flukt i to hovedgrupper: 1) Britiskfødte som flykter før de blir presset inn i uønsket ekteskap, som regel et ekteskap med familiemedlem bosatt i Pakistan. 2) Unge kvinner som rømmer fra voldelige ekteskap. Ektemannen har kommet til England gjennom familiegjenforening og begynner å mishandle kona når oppholdstillatelsen er garantert. Han har gjerne en kusine i hjemlandsbyen som han skal gifte seg med. Balmforths statistikk har ikke skilt de to gruppene i statistikken, men den første gruppen mener han er høyest representert.

- * 1991: 21 unge kvinner gikk i dekning
- * 1992: 30
- * 1993: 60
- * 1994: 100
- * 1995: 144
- * 1996: 178
- * 1.oktober 1997: 157 (Balmforth forventer at 1997-statistikken vil overstige 200 tilfeller)

Statistikken omhandler kun distriktet West-Yorkshire. Det fins ikke tilsvarende statistikk fra andre områder i England med høy innvandring.

_Den pakistanske befolkningen blir yngre og yngre. I 2011 antas det at befolkningen er doblet. Med dagens konfliktfylte situasjon og tendensen til at ghettoen lukkes ytterligere, frykter vi at antallet unge kvinner i livstruende opposisjon til tradisjoner vil øke dramatisk, sier Balmforth.

Balmforth forteller også at jenter og unge kvinner ytterst sjeldent anmelder overgrep som de er utsatt for av familien (dette gjelder også i den brutale dokumentaren om Jack og Zena, min merknad). Balmforth kjenner tilfeller hvor far beviselig har voldtatt datteren, men datteren nekter å anmelde forholdet for å beskytte familiens ære.

_Lovbrudd som er knyttet til overgrep i familien, feies under teppet både av familiemedlemmene og miljøet i langt større grad enn tilsvarende overgrep blant briter, erfarer Balmforth.

I sin omgang med det pakistanske miljøet, blir Balmforth ofte konfrontert med at han som britisk og hvit mann ikke har mulighet for å forstå deres kultur og deres tradisjoner.

_Vel, pleier jeg å si: Fortell meg hva jeg ikke vet eller ikke forstår? Etter en slik diskusjon får jeg som regel høre: "Jøss, du forstår og vet jo vel så mye som oss."

Balmforths kunnskap om pakistansk kultur, har fått ham til å stille spørsmålstegn ved en rekke selvmord blant unge britiskpakistanske kvinner. Blant hinduene i India har enkebrenning vært en sterk tradisjon. Unge kvinner som tar livet sitt, benytter ofte samme metode; de brenner seg til døde. For pakistanske muslimer er dette en ukjent tradisjon. Pakistan har sitt "kjøkkenproblem" som de har videreført fra India, det vil si at unge gifte kvinner brennes til døde av svigerfamilie og ektemenn mens de lager mat på parafin- og oljeovner på kjøkkenet. Men det skjer ytterst sjeldent at pakistanske unge kvinner begår selvmord ved å brenne seg til døde.

_Vi har flere tilfeller hvor unge britiskpakistanske kvinner som rømte hjemmefra og flyttet i egen leilighet, skal ha satt fyr på seg selv. Familiens forklaring var at hun følte seg nedfor og deprimeret. De

beklager at de ikke tok henne med til lege. Mange av disse "selvmordene" antar vi i dag var drap, sier Balmforth.

Selvmord

Selvmord er beviselig langt mer utbredt blant unge kvinner med indisk og pakistansk bakgrunn enn blant engelske og walisiske kvinner på samme alder. Veena Soni Raleigh, forsker ved universitetet i Surrey, har gjennomført tre undersøkelser om selvmord i de asiatiske samfunnene i England.

Undersøkelsene sammenlikner utbredelsen av selvmord i England og Wales med førstegenerasjons innvandrere fra India, Pakistan, Bangladesh og Sri Lanka. Blant asiatiske menn var selvmordsraten lav for alle aldersgrupper, mens for kvinner i alderen 15-24 år, var selvmordsraten nesten *tre ganger høyere* enn raten blant jevnaldrende unge engelske og walisiske kvinner. 87 prosent av de unge asiatiske kvinnene var gift. Både blant unge muslimske kvinner og unge hindukvinner var selvmordsraten høy. Men det sterkt uttalte forbudet i islam mot å ta sitt eget liv, antar Raleigh er årsaken til at unge muslimske kvinner i mindre grad enn hindukvinner tar livet sitt. Raleigh mener at undersøkelse blant unge som er født i England, vil vise sammenfallene resultater.

Årsakene til det høye antallet selvmord blant unge kvinner, forklarer Raleigh slik: "Submission and deference to males and elders, arranged marriages, the financial pressure imposed by dowries, and ensuring marital and family conflicts have been cited as contributory factors to suicide in young Indian women (med indiske mens her unge kvinner fra hele subkontinentet, min merknad). I tillegg nevner hun press om å lykkes akademisk og økonomisk, stigma knyttet til det å mislykkes, samt angst for å bryte med forventet tradisjonell adferd som medvirkende årsaker til det høye antallet selvmord.

Spiseforstyrrelser er også et langt større problem blant unge britiskpakistanske jenter enn engelske jenter. Undersøkelser av jenter i alderen 12-16 år er foretatt av blant andre David B. Mumford. I Mirpur, hvor de fleste pakistanere i England kommer fra, er spiseforstyrrelser så godt som ikkeeksisterende. Blant velstående familier i storbyen Lahore, finner man like mye spiseforstyrrelser som blant engelske jenter i Bradford. Forskere fant et klart samsvar mellom påvirkning gjennom reklame som de unge kvinnene i pakistanske Lahore og jentene i Bradford utsettes for: Reklame for slankeprodukter, det tynne skjønnhetsidealet, etablering av stadig flere slankeklubber og skjønnhetssalonger. Resultatet er misnøye med kroppen, og oppmerksomheten rettes mot mat og vekt. Men blant de pakistanske jentene i Bradford, er forekomsten av spiseforstyrrelser, først og fremst bulimi, *dobbel så høy* som blant deres engelske klassevenninner. Jenter fra tradisjonelle pakistanske familier, var sterkere utsatt for å utvikle spiseforstyrrelser enn jenter som kom fra mer moderne, vestlig orienterte familier. Ifølge forskerne, står jentene mellom rigide familiemønstre og et moderne samfunn, og de strever med konflikter mellom generasjonene i familien. Jentene har utviklet andre livsverdier enn foreldrene og besteforeldrene. Dette medfører følelsesmessige vanskeligheter.

I Norge har vi ingen undersøkelser om spiseforstyrrelser eller selvmord blant innvandrerjenter.

Interessegruppa for Kvinner med Spiseforstyrrelser (IKS), registrerer imidlertid at stadig flere muslimske jenter med spiseproblemer ber om råd og støtte. IKS forventer at pågangen fra denne gruppen vil stige betraktelig i de kommende fem til ti årene. Gruppen unge kvinner som nekter å etterleve tradisjonelle muslimske normer, mener IKS er særlig utsatt for å utvikle spiseforstyrrelser.